

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก

The development of Ready-Made Lessons in the group of social education,
religion, and culture on good citizenship according to democratic ways
for grade 4 students at Mae Sot School, Tak Province

ทัศนีย์ เกียรติก้อนไพร¹ วชิระ พิมพ์ทอง² โชติมณี คฤหะมาน³

Thudsanee Kiadkongphai¹, Wachira Pimthong² and Chotmanee Kruhaman³

¹ นักศึกษาโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนแม่สอด

บทคัดย่อ

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย (1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ปีการศึกษา 2565 จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย หลังดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นแล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที (t-test)

คำสำคัญ: บทเรียนสำเร็จรูป, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

Abstract

The development of ready-made lessons in the group of social education, religion, and culture on good citizenship according to democratic ways for grade 4 students at Mae Sot School, Tak Province, The purposes of this research were: 1) to create and find the effectiveness of readymade lessons in the group of social education, religion, and culture on good citizenship according to democratic ways for grade 4 students at Mae Sot School, Tak Province. 2) to compare the students' learning achievements on Good Citizens in Democratic Ways of grade 4 students before and after using the ready-made lessons. In the academic year 2022, 37 people, by using a Simple Random Sampling selection method. The research instruments consisted of ready-made

lessons on good citizenship according to democratic ways, a lesson plan, and a learning achievement test of good citizenship according to democratic ways. After completing the experiment, the statistics used for data analysis consisted of percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Keywords: The ready-made lessons / good citizenship according to democratic ways / the group of social education, religion, and culture

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง จึงกำหนดให้ทุกคนต้องเรียน จึงบรรจุวิชาหน้าที่พลเมืองเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดีให้กับเด็ก และเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติ เพื่อเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความปลอดภัยของชนในชาติให้เกิดขึ้นต่อไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพโดยเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนักเรียนจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551, หน้า 5)

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถือว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่จัดเตรียมเยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีความสามารถในการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลในสังคมที่มีศักยภาพ อาจกล่าวได้ว่าเยาวชนในวัยดังกล่าวเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต และเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ และยังเป็นวัยที่กำลังก้าวสู่ตลาดแรงงานของประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้ ประสบการณ์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพควบคู่กันไปเพื่อให้เยาวชนเหล่านี้ได้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถประพฤติตน ได้อย่างเหมาะสมในการดำรงชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551, หน้า 5)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ดังนี้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ ในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระบบการเมือง การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลาย

ทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปฏิกิริยา ค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิต อย่าง มีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และ การเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญ ของโลก ภูมิศาสตร์ ลักษณะกายภาพของโลก แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศ ของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551, หน้า 5)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาหน้าที่ พลเมืองของโรงเรียนแม่สอด การเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบการสอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในส่วนของเนื้อหาการปฏิบัติตอนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ซึ่งมีเนื้อหาที่ เยอะและค่อนข้างน่าเบื่อ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ตั้งใจและสนใจในการเรียน สื่อการเรียนการสอนไม่ เหมาะสมประกอบกับมีครูสอนไม่ตรงวิชาเอกและครูมีภาระงานเยอะ จึงไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่ ปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งโรงเรียนได้จัดการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผู้วิจัย อยากที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เป็นที่น่าพอใจยิ่งขึ้น และจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และสร้างสื่อการสอนที่เหมาะสม

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมในการนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเปรียบเสมือนครูผู้สอน ใ้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าทำกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผล ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีการตลอดจนอุปกรณ์การสอนที่ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยแบ่ง เนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ โดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไป ทยายากแต่ละกรอบมีคำถาม และคำตอบเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง อาจกล่าวได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูป จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนศึกษากันคว้า ทำกิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผลด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เหมาะสมในการถ่ายทอดเนื้อหา สาระ ไปสู่ผู้เรียนให้สมบูรณ์ได้เรียนเป็นขั้นตอนช่วยให้เกิดความสนใจ ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการแสวงหาความรู้ และเป็นการสอนความแตกต่างในด้านความสามารถ ของบุคคลได้เป็นอย่างดี (ทิศนา ขัมมณี. 2556, หน้า 16) และงานวิจัยของทองคุณ หนองพร้าว (2556 , หน้า 79) ได้พัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียน สำเร็จรูป เรื่องจังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพ 83.87/84.08 นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่องพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนศึกษา

และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามศักยภาพของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเรื่องอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง รวม 107 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 37 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนการสอน พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ในหนังสือเรียนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองชุดเพิ่มศักยภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตระยะเวลา

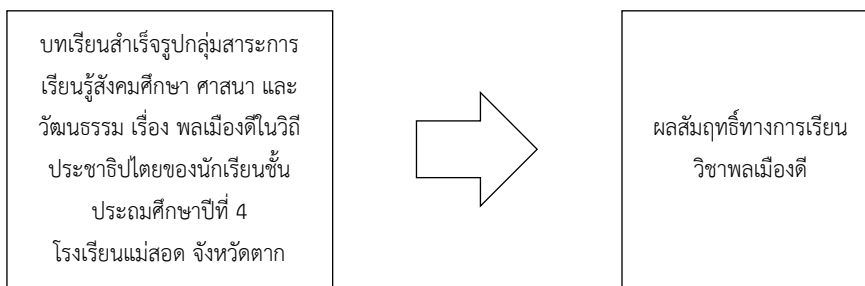
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ.2565-27 ธันวาคม พ.ศ.2565

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง รวม 107 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 37 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย รายละเอียดดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูปและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

1.3 ดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย

1.4 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูป ความถูกต้องของภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. นางศรีไพร เพชรปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแม่สอด ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมและการสอน

2. นางสาวโชติมณี คฤหะมาน ครูชำนาญการ โรงเรียนแม่สอด ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3. นางสาวกันยารัตน์ เลิศรัตนพันธุ์ ครูผู้สอน โรงเรียนแม่สอด ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1.5 ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปตามที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เนื้อหา กระบวนการ ภาษาและการวัดผลประเมินผลตรวจสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective Congruence)

1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและพร้อมที่จะนำไปใช้ได้จริงต่อไป

1.7 หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนแม่สอด จำนวน 37 คน

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

2.2 ศึกษาหลักสูตร ค้นคว้าข้อมูล คู่มือการจัดการเรียนรู้หลักสูตรโรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2.3 ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากเอกสารต่างๆ

2.4 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 7 แผนการเรียนรู้

2.5 สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยถามครอบคลุมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ 5 ด้านคือ

1) จุดประสงค์

2) เนื้อหา

3) รูปแบบ

4) การใช้ภาษา

5) การวัดและประเมินผล

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับข้อ (1.4) เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการเรียนรู้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้และนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแม่สอด จำนวน 3 คน เพื่อดูเวลาที่ใช้ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้รับความสนใจของนักเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา

2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 37 คน

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบอิงเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2557, หน้า 89-90)

3.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรโรงเรียนแม่สอด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.3 กำหนดเนื้อหาและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ นำไปใช้จริง 10 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับข้อ (1.4) เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

3.6 นำคะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์โดยใช้สูตรของโรวินELLIและแฮมเบิลตัน (Rowinelli and Hambleton 2017) อังโน บุญชม ศรีสะอาด (2557, หน้า 64-65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หลักเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามมีดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

3.7 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนการวิจัย ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด

2. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 7 ชั่วโมง

3. ทำการทดสอบหลังเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ แปลผล สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
  - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
  - 2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity)
  - 2.2 การหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
  - 2.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน (T-Test Dependent)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80

ตาราง 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 (E_1 / E_2)

บทเรียนสำเร็จรูป	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนหลังเรียน			E1	E2
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ		
กรอบที่ 1	5	3.95	78.92	10	8.62	86.22	84.86	86.22
กรอบที่ 2	5	4.30	85.95					
กรอบที่ 3	5	4.35	87.03					

กรอบที่ 4	5	4.38	87.57					
รวม	20	16.97	84.86					

จากตาราง 4.1 พบว่า แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่านักเรียนทั้งหมด 37 คน ทำแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูประหว่างเรียนจำนวน 4 กรอบ รวมคะแนนเต็ม 20 คะแนน นักเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ E1 เท่ากับ 84.86 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E2 เท่ากับ 86.22 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 84.86/86.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 (n : 37)

การทดสอบ	$\bar{x}$	S.D.	d	S.D. _d	t	Sig.(2-tailed)
ก่อนเรียน	5.46	0.93	3.16	1.32	14.54 *	0.0000
หลังเรียน	8.62	1.21				

จากตาราง 4.2 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.46 คะแนน และ 8.62 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1.ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.86/86.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 หมายความว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ 84.86 ของคะแนนเต็ม (E1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 8.62 คะแนน คิดเป็น

ร้อยละ 86.22 ของคะแนนเต็ม (E2) แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน แม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ กลิ่นทะ (2556, หน้า 102-106) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.24/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผลมีค่า เท่ากับ 0.7964 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 79.64 และนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ศรีเรือน ไกลซ์ิต (2557, หน้า 70-71) ได้ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นมีค่า เท่ากับ 87.93/86.78 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอน แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก วัฒนา ภิญญมิตร (2557, หน้า 79-80) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.15/84.85 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.72 ความคิดเห็นของผู้เรียนที่ใช้แผนแสดงว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 72 นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนของนักเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.46 และ 8.62 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ วิเศษ (2555, หน้า 86-87) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การประหยัด กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปการบูรณาการ กิจกรรม การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 84.20/85.12 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ทองคุณ หนองพราว (2556, หน้า 79) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพ 83.87/84.08 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อน เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เสงี่ยม แสนสุด (2556, หน้า 74) ได้สร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาสังคม ศึกษา เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.27/82.51 ผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง การหาผลลบจำนวนนับที่มีผลลบไม่เกิน 20 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.86/86.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 หมายความว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ 84.86 ของคะแนนเต็ม (E1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 8.62 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.22 ของคะแนนเต็ม (E2) แสดงว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เพราะบทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนจึงเกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาเนื้อหาและทำแบบฝึกหัดในแต่ละกรอบ เมื่อศึกษาเนื้อหาและทำแบบฝึกหัดแล้วสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ทันที เมื่อนักเรียนทำถูกจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และอยากเรียนรู้กรอบถัดไป ฝึกความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อีกทั้งบทเรียนสำเร็จรูปสามารถช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนได้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ On line /On hand ตามศักยภาพของผู้เรียนเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในปัจจุบัน

2. ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนของนักเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการใช้และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูปก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.46 และ 8.62 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากบทเรียนสำเร็จรูปเป็นนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดี มีความเหมาะสม เพราะในบทเรียนสำเร็จรูปมีส่วนประกอบที่หลากหลาย ซึ่งในเล่มประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนการศึกษบทเรียนสำเร็จรูป สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน กรอบการเรียนรู้ กรอบคำถาม แบบทดสอบหลังเรียน แบบทดสอบวัดผลบทเรียนสำเร็จรูป เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนและเฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ โนนทิง. (2565). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กำแพงเพชร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: คุรุสภา

ลาดพร้าว.

..... (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม** ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัลยา ค่ายอด. (2560). **บทเรียนสำเร็จรูปวิชาโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลเรื่องการสร้างและใช้งานตาราง.** ประจวบคีรีขันธ์: วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์.

กীরตยา คำภูเงิน (2555). **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.

กศยา แสงเดช. (2555). **บทเรียนสำเร็จรูป คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนผู้เป็นสำคัญ** **ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2557). **นวัตกรรมการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

ณัฐจิตา ปอแก้ว (2559). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์เรื่องการดำรงชีวิตของสัตว์** **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและการเรียนโดยลงมือปฏิบัติ.** อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ. (2556). **เรื่องสั้นและการเขียนเรื่องสั้น : การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและ** **อาชีพ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

..... (2556). **บทเรียนโปรแกรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

ทองคุณ หนองพร้าว. (2555). **การพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัด** **ของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคามบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทิตนา แคมมณี. (2556). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัชพล แคล้วคลาด (2564). **การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ผลสัมฤทธิ์ทาง** **การเรียนเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและ**

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ธีรชัย ปุรณโชติ. (2555). **การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลจันทร์ วิเศษ. (2555). **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง** **การประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.**

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การพัฒนาการสอน.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รุ่งทิพย์ กลินทะ. (2557). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ. เรื่อง วันสำคัญ** **ทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.**

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัฒนา ภิญญมิตร. (2557). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย** **กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2555). การพัฒนาการเรียนการสอนเอกสารประกอบการสอนวิชา 0506702
นวัตกรรมการเรียนรู้. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีเรือน ไกล่ชิด (2557). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สมนึก ภัททิยธนี. (2556). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนทร สิ้นพานนท์ และคณะ. (2558). การจัดการกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เสงี่ยม แสนสุด. (2556). การสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาเรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัญชสา ยิ้มถนอม (2555). พัฒนาการเรียนสำเร็จรูปเรื่องการสร้างคำในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3. กรุงเทพฯ: นครมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาภาภรณ์ อินเสมียน. (2556). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสร้าง
เสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทุมพร จามรมาน. (2559). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Listi. (2018). "Effects of Programmed Learning Sequences Versus Traditional
Instruction on the Social Studies Achievement and Attitudes among Urban
Third Graders" **Dissertation Abstracts International**. 59(6) : 1891 - A.
- Shimizu. (March-April 2017). "Programmed Instruction to Teach Pointing with a
Computer Mouse in Preschoolers with Developmental Disabilities," *Research
in Developmental Disabilities :A Multidisciplinary Journal*. 27 (2):175 - 189.
- Molenda. (March-April 2018). "The Programmed Instruction Era : When Effectiveness
Mattered," *Tech Trends : Linking Research and Practice to Improve
Learning*. 52 (2) : 52 - 58.